

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 030248 22 Rev
Banjaluka: 21.6.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjana Popadić, predsjednica vijeća, Senad Tica i Biljana Majkić-Marinković, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Mješoviti Holding „Elektroprivreda Republike Srpske“, Matično preduzeća a.d. T. - Zavisno preduzeće R.i.t.U. a.d., U. bb, koga zastupa direktor Č.S., a po punomoći zaposlenik B.Đ., diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom, protiv tuženog T.i. d.o.o. B., koga zastupa punomoćnik I.O., advokat iz B., radi isplate, vrijednost spora 2.798.556,00 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 030248 21 Pž 2 od 28.3.2022. godine, na sjednici održanoj 21.6.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužitelja se odbacuje.

Revizija tuženog se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 5.923,12 KM.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 030248 20 Ps 2 od 1.10.2021. godine, obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 2.798.556,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 7.11.2016. godine do isplate, a na ime naknade troškova postupka iznos od 25.820,40 KM, sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude.

Rješenjem broj 59 0 Ps 030248 20 Ps 2 od 1.11.2021. godine, sud je odlučio da „iznos troškova parničnog postupka od 25.820,40 KM dosuđen presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 030248 20 Ps 2 od 1.10.2021. godine, ostaje na snazi“.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 030248 21 Pž 2 od 28.3.2022. godine, odbijene su žalbe stranaka i potvrđena prvostepena presuda (tužitelj je pobijao odluku u dijelu dosuđene kamate i troškova postupka iako izreka prvostepene presude nema odbijajućeg dijela).

Odbijeni su zahtjevi stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, u dijelu odluke o kamati i u dijelu kojim je odbijen zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tuženi obaveže da isplati zateznu kamatu počev od 18.2.2014. godine do isplate i naknadi troškove žalbenog postupka ili da se u tom dijelu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužitelj traži i naknadu troškova postupka na ime takse na reviziju (u spisu uplatnica na iznos od 20.000,00 KM).

Tuženi u odgovoru na reviziju navodi da „osporava reviziju“ i traži da se tužitelj obaveže na naknadu troškova na ime sastava odgovora u iznosu od 5.923,12 KM.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku u cijelosti zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, a tužitelj obaveže na naknadu troškova na ime sastava revizije u iznosu od 5.923,12 KM.

Tužitelj u odgovoru predlaže da se revizija tuženog odbije.

Revizija tužitelja nije dozvoljena.

Revizija tuženog nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja naveden u izreci prvostepene presude.

Nesporno je da je tuženi (kao tražilac izvršenja) na osnovu presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine, podnio prvostepenom sudu prijedlog za izvršenje protiv tužitelja (kao izvršenika) radi naplate dosuđenog potraživanja u iznosu od 1.384.064,89 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 6.2.2009. godine do isplate i troškovima parničnog postupka u iznosu od 24.942,97 KM.

Rješenjem o izvršenju broj 80 0 Ip 027404 12 Ip 2 od 8.1.2014. godine, određeno je izvršenje radi naplate potraživanja u iznosu od 1.384.064,89 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 6.2.2009. godine do isplate, troškovima parničnog postupka u iznosu od 24.942,97 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 30.7.2013. godine i troškovima izvršnog postupka u iznosu od 2.925,00 KM.

Rješenjem broj 80 0 Ip 027404 12 Ip 2 od 12.2.2014. godine, odbijen je prigovor izvršenika i zaključkom koji je donesen istog dana konstatovana je izvršnost rješenja i dostavljanje banci na sprovođenje.

Prema nalazu vještaka dipl. ecc. R.I. od 20.7.2021. godine (koje se revizijama stranaka ne osporava), sa računa izvršenika kod N.B. a.d. B. skinuta su 18.2.2014. godine novčana sredstva u ukupnom iznosu od 2.798.556,00 KM i doznačena na račun tražioca izvršenja. Strukturu iznosa od 2.798.556,00 KM činio je iznos glavnog duga od 1.384.064,89 KM, iznos obračunatih dospjelih zateznih kamata u iznosu od 1.384.064,89 KM, iznos dosuđenih troškova parničnog postupka od 24.942,97 KM, obračunate zatezne kamate na dosuđene troškove parničnog postupka u iznosu od 2.558,25 KM i troškovi izvršnog postupka u iznosu od 2.925,00 KM.

Rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 000204 13 Rev 3 od 26.3.2014. godine, ukinuta je presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine i predmet vraćen na ponovno suđenje.

Tužitelj (izvršenik) je podnio 12.5.2014. godine prijedlog za protivizvršenje, koji je odbijen rješenjem prvostepenog suda broj 80 0 Ip 027404 15 Ip 4 od 27.4.2016. godine. Odbijajući prijedlog izvršenika sud u obrazloženju navodi da je Viši privredni sud u Banjaluci, nakon podnošenja prijedloga za protivizvršenje, donio 11.3.2016. godine presudu broj 59 0 Ps 000204 15 Pž 4 kojom je ponovno obavezao izvršenika da tražiocu izvršenja isplati iznos od 1.453.388,44 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 29.7.2006. godine i troškovima postupka u iznosu od 30.825,25 KM.

Rješenjem Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 Ip 027404 16 Pž od 5.7.2016. godine, odbijena je žalba izvršenika i potvrđeno prvostepeno rješenje broj 80 0 Ip 027404 15 Ip 4 od 27.4.2016. godine.

U konačnom o tužbenom zahtjevu tužitelja T.i. d.o.o. B. (tuženi iz ove parnice) odlučeno je presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 000204 20 Rev 6 od 12.5.2020. godine (odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP- 2521/20 od 16.12.2021. godine odbijena je apelacija), tako što je obavezan tuženi Mješoviti Holding „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preduzeća a.d. T.-Zavisno preduzeće R.i.t.U. a.d. U. (tužitelj iz ove parnice) da mu na ime naknade štete isplati iznos od 1.453.388,44 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 6.2.2009. godine i troškove postupka u iznosu od 34.660,00 KM.

Prema nalazu navedenog vještaka, temeljem presude broj 59 0 Ps 000204 20 Rev 6 od 12.5.2020. godine izvršenik je isplatio tražiocu izvršenja iznos od 2.955.988,71 KM. Strukturu iznosa od 2.955.988,71 KM činio je iznos glavnog duga od 1.453.388,44 KM, iznos obračunatih dospjelih zatezних kamata u iznosu od 1.453.388,44 KM, iznos dosuđenih troškova parničnog postupka od 34.660,00 KM, obračunate zatezne kamate na dosuđene troškove parničnog postupka u iznosu od 603,08 KM i troškovi izvršnog postupka u iznosu od 13.948,75 KM.

Na strani 19 nalaza (tačka e) vještak konstatuje da tražilac izvršenja nije izvršio povrat isplaćenog iznosa od 2.798.556,00 KM isplaćenog po rješenju o izvršenju broj 80 0 Ip 027404 12 Ip 2 od 8.1.2014. godine, nakon što je izvršna isprava ukinuta (presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine), a zadržao je i iznos od 2.955.988,71 KM isplaćen temeljem presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 000204 20 Rev 6 od 12.5.2020. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240 stav 2 Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 210 i 214 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Stav je suda da je zahtjev tužitelja osnovan jer je ukidanjem odluke Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine, otpao pravni osnov

temeljem koga je isplata izvršena. Stav je suda da tužitelju pripada pravo na zateznu kamatu ali ne od dana označenog u tužbi, tj. od 18.2.2014. godine, već od 7.11.2016. godine kao dana utuženja jer je tuženi bio savjestan sticalac.

Pozivom na odredbu člana 54 i 67 ZPP sud nije prihvatio navode tuženog da tužitelj nema pravni interes za tužbu jer je prethodno odbijen sa prijedlogom za protivizvršenje, obrazlažući da se ne radi o utvrđujućem već kondemnatornom zahtjevu.

Sud je odbio prigovor presuđene stvari jer u izvršnom postupku nije usvojen prijedlog za protivizvršenje.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenično utvrđenje i pravno shvatanje prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe stranaka i potvrđuje prvostepenu presudu.

Drugostepena odluka je pravilna i navodi revizija stranaka je ne dovode u opravdanu sumnju.

Dozvoljenost revizije protiv rješenja drugostepenog suda regulišu odredbe člana 254 stav 1, 2 i 3 ZPP. Dio odluke drugostepenog suda kojim je odlučeno o troškovima postupka ima karakter rješenja, kako to propisuje odredba člana 175 stav 4 i člana 398 ZPP i nije odluka kojom se postupak pravosnažno završava, slijedom čega protiv takve odluke nije dozvoljena revizija.

Parnični troškovi, o kojima odlučuje drugostepeni sud, uređeni su, dakle, napred spomenutim procesnim odredbama, što opredjeljuje i karakter ove odluke. Zahtjev za naknadu troškova postupka uvijek je sporedno potraživanje, uslovljeno preduzimanjem procesnih radnji za ostvarenje glavnog zahtjeva i uspjehom u sporu povodom glavnog zahtjeva, pa ispitivanje same odluke o troškovima postupka ne može imati uticaja na odluku o predmetu zbog kog se spor vodi.

Stoga se protiv rješenja drugostepenog suda o troškovima parničnog postupka revizija ne može izjaviti, a samo ako se revizijom pobija odluka o tužbenom zahtjevu, preispituje se i odluka o troškovima postupka, jer zavisi od odluke o glavnom zahtjevu.

Kako u konkretnom slučaju nema preispitivanja odluke o glavnom zahtjevu jer se ne pobija revizijom tužitelja, nema mjesta ni preispitivanju odluke o kamatama i troškovima postupka koji u ovoj parnici nemaju karakter glavnog potraživanja.

Revizijom tuženog se ukazuje: da je drugostepeni sud povrijedio odredbu člana 191 stav 4 ZPP jer odluka ne ispunjava standard obrazložene odluke, s obzirom da nije odgovorio na žalbene navode vezane za primjenu odredbi člana 210, 214 i 279 ZOO, da je tužbu trebalo odbaciti zbog nedostatka pravnog interesa na strani tužitelja jer je zahtjev „bespredmetan“, s obzirom da je „realizovan“ protivizvršenjem pa se „ne može dva puta raspravljati o istom zahtjevu“, da se ne radi o sticanju bez osnova jer je „prijelaz imovine bio u izvršnoj radnji“, da tuženi nije bio nesavjestan i da stoga ne postoji obaveza vraćanja kamata u iznosu od 2.278.556,00 KM, da se radi o obračunu kamate na kamatu protivno odredbi člana 279 ZOO i da pravni osnov „nisu sudske presude nego novčani tok u kom se tuženi naplatio od tužitelja u izvršnom postupku“.

Tužitelj ima aktivnu legitimaciju za vođenje parnice jer isticanje kondemnatornog zahtjeva nije uslovljeno postojanjem pravnog interesa.

U obrazloženju prvostepene presude, pa tako i drugostepene, sadržani su razlozi o odlučnim činjenicama na kojima je odluka zasnovana, u skladu sa izvedenim dokazima. Član 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima obavezuje sudove, između ostalog, da obrazlože svoje odluke, ali se ta obaveza ne može shvatiti na način da se u presudi moraju iznijeti svi detalji i dati odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente. Kada je u pitanju odluka višeg suda dovoljno je da obrazloženje odluke sadrži slaganje sa utvrđenjem nižestepenog suda, tako što će viši sud u obrazloženje svoje odluke inkorporirati ili uputiti na razloge i obrazloženja nižestepenog suda ili na neki drugi način ukazati da se slaže s njima. Kod odluke višeg suda, suštinski zahtjev je da viši sud ukaže da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja (što sadrži pobijana odluka) i da žalbu nije odbio, a da je prethodno nije razmotrio u njenim bitnim navodima.

Iz tog razloga nisu osnovani revizioni navodi o povredi odredbe člana 191 stav 4, 221 i 231 ZPP.

U činjeničnim navodima revizije tuženi ne osporava utvrđenje suda zasnovano na izvedenim dokazima (presudama, izvršnom spisu i nalazu vještaka), da je kao tražilac izvršenja temeljem odluke Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine primio isplatu iznosa od 2.798.556,00 KM i da taj iznos, nakon ukidanja izvršne isprave, nije vratio. Takođe se ne osporava utvrđenje da mu je temeljem presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 000204 20 Rev 6 od 12.5.2020. godine, isplaćen iznos od 2.955.988,71 KM.

Pravilno je utvrđeno da tužitelj u postupku protivizvršenja zasnovanog na članu 54 stav 1 tačka 1 Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 i 66/18 – u daljem tekstu: ZIP) nije naplatio utuženo potraživanje jer je izvršni sud prijedlog odbio. Dakle, nema presuđene stvari i tužitelj samo u parničnom postupku ima mogućnost da traži povrat isplaćenog temeljem odredbe člana 210 ZOO kod utvrđenja da se tuženi kao tražilac izvršenja iz istog pravnog osnova dva puta namirio.

Pravni osnov za isplatu koja je izvršena u ukupnom iznosu od 2.798.556,00 KM je otpao, pa je tuženi dužan vratiti taj iznos sa zateznom kamatom. Kada se vraća ono što je stečeno bez osnova moraju se vratiti plodovi i platiti zatezna kamata, i to ako je sticalac nesavjestan od dana sticanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva (član 214 ZOO).

U konkretnom slučaju tužitelj je tužbom od 7.11.2016. godine potraživao zateznu kamatu od 19.2.2014. godine kao dana kada je izvršeno plaćanje temeljem presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 000204 13 Pž 2 od 31.5.2013. godine. Nižestepeni sudovi su zateznu kamatu dosudili od dana podnošenja tužbe tj. od 7.11.2016. godine, pravilno cjenivši da je tuženi u momentu isplate bio savjesni sticalac.

Međutim sve i da je tuženi ranije postao nesavjestan (danom donošenja odluke Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 000204 13 Rev 3 od 26.3.2014. godine, a ne danom izvršene isplate 18.2.2014. godine kako nalazi revizija tužitelja), obzirom da revizija tužitelja, odluka drugostepenog suda se u tom dijelu ne može preispitivati, a ni mijenjati jer je to protivno odredbi člana 230 ZPP.

Nisu osnovani navodi revizije tuženog o povredi odredbe člana 279 ZOO. Tužitelju pripada pravo na zateznu kamatu obračunatu na ukupno isplaćeni iznos od 2.798.556,00 KM kao glavni dug, a koju je tuženi dužan platiti prema članu 214 ZOO.

Prema nalazu vještaka zatezna kamata na taj iznos obračunata je za period od 18.2.2014. godine (kako se traži tužbom) do dana izrade nalaza 15.7.2021. godine i ukupno iznosi 3.098.583,59 KM. Vještak se pozvao na odredbu člana 6 i 7 Zakona o zateznoj kamati Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 61/18), kojima je propisano da iznos zatezne kamate ne može preći iznos glavnog duga, odnosno da se na zakašnjenje nastalo do dana stupanja na snagu ovog zakona, zatezna kamata obračunava na način propisan Zakonom o visini stope zatezne kamate („Službeni glasnik RS“, broj 19/01, 52/06 i 103/08), a na zakašnjenje koje nastane poslije stupanja na snagu ovog zakona (stupio na snagu 14.7.2018. godine) zatezna kamata obračunava u skladu sa ovim zakonom.

Pravosnažnom presudom zatezna kamata nije obračunata u kapitalnom iznosu, već je dosuđena na iznos glavnog duga od 2.798.556,00 KM počev od 7.11.2016. godine do isplate. To znači da će se konačni obračun zatezne kamate izvršiti na dan plaćanja (dobrovoljnog ili prinudnog) kada će se obračunati zatezna kamata najviše do iznosa glavnog duga.

Nije osnovan zahtjev tuženog za naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 5.923,12 KM, na ime sastava odgovora na reviziju tužitelja, jer poduzimanje te radnje nije bilo potrebno radi vođenja parnice (član 387 stav 1 ZPP) posebno kod toga da svojim sadržajem nije bila od uticaja na odluke po izjavljenoj reviziji.

Iz navedenih razloga, a na osnovu odredbe člana 247 stav 1 u vezi sa odredbom člana 254 stav 1 i 4 ZPP sud je reviziju tužitelja odbacio kao nedozvoljenu, a temeljem odredbe člana 248 ZPP reviziju tuženog odbio.

Predsjednica vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otppravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić